

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՆԻԱ ՇԱՐԱԹ 8 ԱՊՐԻԼԻ 1861

ԹԻԻ 646

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԶՄԻՌՆԻԱ, 8 ԱՊՐԻԼԻ

Վարդապետ կայսերական կառավարութիւնը որոշեց իւր զօրքը առժամանակեայ կերպիւ աշխիքն մինչև վեց ամիս թողուլ տակաւին Հռոմի մէջ, իսկ որոշումը քիչ մը հանդարտեցուց միտքերը, որոնք կրկնական թէ իտալիոյ թագաւորութեան և Վատրիոյ մէջ պատերազմը շուտով պիտի հրատարակուի։ Վանքի Վէնայի դահլիճը իմացուցած էր թէ, ի դիպուածի որ գաղղիացի զօրքը քաշուին Հռոմէն, Վատրիոյ պիտի փութայ զօրաբաժին մը յուղարկելու յիշեալ մայրաքաղաքը ի պաշտպանութիւն քահանայապետական դահլիճի։ Եւ այս գործէն՝ յայտնի է որ արիւնահեղ կռիւ մը պիտի ծագէր անպատճառ, որ եւրոպական ընդհանուր պատերազմի մը սկիզբ պիտի տար։ Իսկ այս ցայտմ փոփոխութիւնները մինչև վեց ամիս ուշացուց, և այս միջոցին Վարդապետ պիտի շարունակէ իւր ջանքը համոզելու համար զօրքազան Վայքը, որ հաշտուի իտալիոյ թագաւորութեանը հետ և աշխարհական իշխանութիւնը անոր թող տալով՝ ինքը բաւականանայ միայն իւր հոգեւոր իշխանութեամբը, որուն ամեն կերպ ազատութիւններ պիտի տրուի երաշխաւորութեամբ Վարդապետ կաթողիկոս տէրութեանց։

Ընդհանրապէս չյուսացուի որ Վաթիկան կայսրը պիտի յաջողի բարեկամական կերպիւ կարգադրութիւն մը ընելու քահանայապետական դահլիճի և իտալիոյ թագաւորութեան մէջ։ Վատրիոյ ամենաշինքը յայտնի է որ իտալիոյ բարձրագոյն օրոշում է արդէն, իւր բոլոր անդամաց միաբան հաւանութեամբ, թէ Հռոմը իտալիոյ թագաւորութեանը մայրաքաղաքը պէտք է որ ըլլայ։ Վստ որոշմանը թէ Վիզիլիան և իւր Վաթիկան համաձայն կերպի։

Յիշեալ երկու գլխաւոր տէրութիւնները պաշտօնական կերպիւ ընդունեցին թագաւոր իտալիոյ տիրոջը, զոր իտալիոյ բարձրագոյն շնորհաց Վիզիլիոյ Լամանուէլ թագաւորին։

Յիշեալ բարձրագոյն ժողովոյ մարտի 17-29ին եղած ժողովոյն մէջ, մասիւ տը Վաթիկան կոմսը խիստ ազդու ու պատուական ատենախօսութիւն մը ըրաւ և զինի յայտնելով թէ իտալիոյ ազգային կառավարութիւնը Հռոմի մէջ հաստատուելուն պէս՝ Վիզիլիոյ առաջ պիտի հրատարակէ առաջ ի պալէյ մէջ, յաւելցուց իւր խօսքը վերջապէս թէ Վիզիլիոյ պիտի չազդարմը ըսելու թէ, որ և ինչ եղանակաւ որ իտալիոյ կառավարութիւնը պիտի հասնի ի Հռոմ, թէ կամաւ և թէ բռնութեամբ, իսկոյն հասածին պէս, Վաթիկան աշխարհական իշխանութեան ջնջուիլը պիտի հրատարակէ, նմանապէս հոգեւոր իշխանութեան՝ աշխարհական իշխանութեանը բաժնուիլը։ այլև անմիջապէս պիտի փութայ ընդարձակ հիմանց վրայ հաստատուելու և ի գործ դնելու ինքնիշխան ազատութեան սկզբունքը։

Վատրիոյ կըշարունակէ միշտ իւր պատերազմական ահապին պատրաստութիւնները և իւր գլխաւոր երկիւղը Վիեննայի և Հռոմի դէմ։ Եւ իսկ այս անգամ իւր միւս երկիրներն ևս հանդարտութեան մէջ չեն։ Վատրիոյ կայսրը կը պատրաստուի իւր թագաւորութեան հանդէսը կատարել իւրեւ թագաւոր Հռոմեացիի։ Իսկ շատերը կըտարտուին թէ արդեօք այս երկրին ազգային ժողովը հաճութիւն պիտի տայ՝ վասն զի ծանր առաքիլութիւններ կըլան այս բանին դէմ։ Եւստի Հռոմեացիի ազգային ժողովը իր ընտանք չունի իւր ազգին թագաւոր մը ծանա-

շել քանի որ Հռոմեացիի տէրութեան ամեն երկիրներուն կողմէն էրեւոյթնաւ մը չունի իւր մէջը։ և յայտնի է որ Վիեննայի երկիրները երեւոյթնաւ չունին Հռոմեացիի ազգային ժողովոյն մէջ։ Եւստի Հռոմեացիի ազգային երկու թագաւոր չկրնար ունենալ, վասնզի Ֆերտինանտոս կայսրը 1848ին Վատրիոյ կայսերական թագաւոր հրաժարելով՝ Հռոմեացիի թագաւորութեան թագաւոր չհրաժարեցաւ, ինչպէս Վատրիոյ յայտնի կերպիւ ապացուցեց ի ինքն ինքի մէջ։ Վստ ամեն գլխաւոր անհրաժեշտ կրտսեմութիւն որ Վատրիոյն շատ նեղութիւն պիտի կրէ Հռոմեացիի մէջ և այս խռովութեանց վախճանը ուր կայանալը յայտնի չէ տակաւին։

Եւստիոյ գլխաւոր տէրութիւնները՝ Վիզիլիան, Վարդապետ, Բրուսիան, Ռուսիան և այլն՝ մեծ գործունեութեամբ պատերազմական պատրաստութիւններ կընեն միշտ և կըսպասեն ընդհանուր խռովութեան մը ծագելուն։ որ դժբաղդութեամբ անհրաժեշտ կերպիւ թէ և օրէ օր կերկրի և կուշանայ։ Վստ մեր զօրացածին ապացոյց մըն է ըստ Վիզիլիոյն ատենախօսութիւնը զոր ըրաւ իւր ընտրողքը Վայքը։ Թէն քաղաքին մէջ, որոց ծանուցանելով թէ Վարդապետ խաղաղութիւն խիստ անհաստատ կացութեան մը մէջ կըգտնուի, թէ ամեն տէրութիւնները զինուորական պատրաստութիւններ կըտեսնեն և թէ անոնց մէջ ծանր տարաձայնութիւններ կան, միանգամայն յաւելցուց թէ յոյս ունի որ գնիւ այս ամառը պատերազմ պիտի չըլլայ։ Վիզիլիոյ կացութիւնը, զօրացեց յիշեալ առաջին պաշտօնատարը, շատ գոհացուցիչ է, իւր պաշտպանողական միջոցները գրեթէ կատարուած են, և պէտք է որ իսկաւնաբէր որ Վիզիլիոյ իրաւանից ազատ հաստատութիւնները՝ քաղաքական կացութեան ամեն դժուարութեանցը յաղթելով, մեծ յառաջադիմութեան մէջ կըգտնուին Վարդապետի մէջ։ Եւստ ինչպէս կրտսեմութիւն, ըստ Վիզիլիոյն այս խօսքերը ամենին միջնորդական չեն ընդհանուր խաղաղութեան հաստատուն մնալուն։

Եւստատան թէ հոյսաւոր կարիպալտի զօրապետը Վաթիկանի մեկնելով Վիեննա հանք և անկէջ Վաթիկան գալեր է։ ուր մեծ սիրով և ուրախութեամբ ընդունուեց և բոլոր հասարակութեանն։ Իտալական բարձրագոյն ժողովոյ մէջ առաջարկութիւն եղաւ որ Վարդապետին տարեկան 150 հազար ֆրանք թոշակ տրուի զինանա իւրեւ ազգային վարձատրութիւն վասն զի ցարդական պանծալի գործոց յիշեալ հոյսեւնաւոր զօրապետին։ Իտալական առաջարկեցու որ Վաթիկան առաջին փառաւոր տիրոջը յիշեալ մեծահամբաւ զօրապետին։ Եւստ իսկ այս առաջարկութիւնները միաբան հաւանութեամբ պիտի ընդունուին բարձրագոյն ժողովին։

Հանգուցեալ Վաթիկանի թագաւորին որ, զիքը Վիզիլիոյ թագաւորացի մօրը Վիեննայի գլխաւոր յուղարկաւորութեան հանգիստն ենք կայ գտնուելով, Փարիզի Բաբիլ անուն կէս պաշտօնական օրագիրը քաղաքական ծանր կերպարանք մը կընծայէ այս բանին, զոր թշնամական կըհամարի Վաթիկանի տիրապետութեան, սակայն ուրիշ օրագիրներն այս կարծիքը չունին։ Իստորում յիշեալ իշխանաց ներկայութիւնը Վիեննայի գլխաւոր յուղարկաւորութեան ուրիշ պատճառ մը չունի այլ անոնց ազգականութիւն է Վիզիլիոյ թագաւորական գերդաստանին։

ՄԻՒԼԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՍՐԵՈՑ ԵՐՈՒՍԱԿԵՄԻ ՎԱՆՈՒՑ

Վստ արժանապատիւ միաբանութիւնը, որուն վերայ ընդհանուր ազգը սէր և համակրութիւն ունի ի վաղուց անտի, ցանկալով լուսաւորեալ դարուս յառաջադիմութեանցը համեմատ վարդապետ և օգտակար ըլլալ Վիզիլիոյ, մօտ ժամանակներս բարեկամութեան առիթներ և ազատութիւն ունեցաւ իւր այս ազգագուտ փափագը հրապարակաւ և պաշտօնական կերպիւ յայտնելու։ հետեւեալ բարեկարգ կառավարութեան վերաբերեալ հիմնական կանոնադրութիւններ առաջարկեց ազգային ընդհանուր ժողովոյն, որպէսզի բարեհաճի նոյն կանոնադրութիւնները քննելէ ետեւ, ազգային վաւերացնել ի պէտք և ի պայծառութիւն սրբոց Յակոբեանց աթոռոյն սրբոյ Վրուսաղի մի։

Վստ հիմնական կանոնադրութեանց առաջարկութիւնը Վրուսաղի 638-639 և 640 թուոց մէջ հրատարակուեցաւ։ Իտալական նմանօրինակ պատուական առաջարկութիւն մը ևս, խոստովանելով Վաթիկանի փոքրեկեղծութիւնը, լրագրոյս 643 թուոյն մէջ երեւեցաւ յատուկ ստորագրութեամբ բոլոր միաբանից սրբոյ Վրուսաղի։

Վրուսաղի մայր վանուց արժանայարգ վարդապետաց այս ազգասիրական հակամիտութիւնները անտարակոյս ազգային շնորհակալութեան և քաջալերութեանը արժանի էին։ Իսկ ընդհանրապէս անոնց այս ազգագուտ փափագը և բարեկարգութեան մէջ մտնելու ջանքը ինչ կերպիւ ընդունուեցան սրբեօք։ Վիզիլիոյ լրագիրներէն մէկ երկուքը՝ հակառակութեան օգիտեցուցաւ, սկսան առանց խղճի մտաց չարաչար յանդիմանել, անարգել, զրպարտել և վատահամբաւել, առաջին աշխարհի, զիշեալ միաբանութիւնը, որուն սիրտը քանի մը տարիէ ի վեր իրաւամբ վնասուած ըլլալով, ևս առաւել ծանր կերպիւ վիրաւորեցաւ։ Եւ կարի իրաւամբ, քանզի երբ սուրբ Վրուսաղի մայր պատուելի միաբանութիւնը կրփափագի և կըլծանայ բարեկարգ կառավարութիւն մը հաստատուել սրբոց Յակոբեանց ազգային հոգեւոր վանուց մէջ, երբ կուղէ ժառանգաւորաց զպրոց մը հիմնադրել անդ, տպարանը և թանգարանը բարեկարգել և պայծառացնել, նմանապէս օրինաւոր հիւանդանոց մը և օրինաւոր բժշկի մը սահմանել ի պէտք վանականաց որոնք մինչև ցայսօր զրկուած են այս անհրաժեշտ խնամքներէն և միջնորդութիւններէն, երբ կըսեմք այս ամեն օրինաւոր և ազգագուտ առաջարկութիւնները կընեն, մէկ երկու ազգային լրագրութիւնը կամ չարամտութեամբ կամ թիւթեամբ ամբարձրութեամբ ծանրապէս կանարգեն և կըղոյտարան զիշեալ կրօնաւորները, և ի նախատեսն օտարազգաց կը մատնեն, անգուծ օրտուի, Հայոց եկեղեցականները որով ազգային կրօնական գագաթները չաւարտ կըվիրաւորուին։

Սուրբ Վրուսաղի մայր ազգային վանուց միաբանութիւնը մօտեցաւ փոքրիկ տեսարան մը հրատարակելու տակաւ սրբոց Յակոբեանց գործարանը։ Վստ տեսարանով, զոր մեր ընթերցողաց աչաց առջև կըլինեմք, յիշեալ արժանայարգ միաբանութիւնը կըհերքէ իրեն դէմ եղած աշխարհաւոր պատրաստութիւնները, և իւր պատիւը որ ընդհանուր ազգին կըվերաբերի, յանձնելով ի խոսման ազգային ընդհանուր ժողովոյն Վոստանգուտարայ, խոստովանելով կարգաւ զնոյն պաշտպանել զինքը ընդդէմ անհիմն և անիրաւ զրպարտութեանց մէկերկու լրագրոց։

բանութեան ճերմակները և թէ քաղաքացի
ժողովուրդը ճերմակները և խմորները որ
այդ իրողութիւնը հոս բնական էր չէր, այդ
բանաւոր խաղաղութեան է: Այդ բանը որ դը
րիշին չհամարձակիր արտագրել, բաւ մը որ
խղճմունքի տէր մարդու գոյ ու սարսափ կը
պատճառէ: Գոյցէ թէ մենք այդ եղելութիւնը
մոռացած ըլլա՞մք, բայց ուշիմ հրատարակելը
թող յիշեր այդ հազուագիւտ կայսրութեան ա.
նունը: որ մենք ալ անոր վախճանը քննենք.
Եթէ ճշմարտապէս է Մեղուն, թող գոնէ այն
ատենուան իշխող Պատրիարքին անունը յիշեր.
մենք քննենք որ թէ ոչորոս սրբապետին օրովը
կեսարիոյ և Նիգրիտիւսի պաշտօնողները
եկած և ողջամբ ետ դարձած են: Բայց չէ,
Սեղուն միտքը ճշմարտութիւն յայտնել չէ,
այլ ինչպէս որ ըսինք. ինքզինքը մէջ ձգելով
փառք որսալ է, կամ որով ցանկէ: Եթէ ազգա.
տէր և ճշմարտապէս էր, կրնար մեզի խրախոյս
և քաջաբերութիւն տալ՝ զոր սիրով և յոգաբու.
թեամբ կրնուին ինք և շնորհակալ կրնայինք:
Ազգային կառավարութիւնը թող նկատէ, անգամ
մը, և տեսնայ թէ ինչ հոգեով գրուած են
այն յօդուածները, ինչ լոյս խորհրդէ թա.
փած թղթեր են, որ շատ վնաս հոգիներու սիրտը
կայլակելով աղիքները կը գաւազէ:

Սեղունացի, երանի թէ զգար ազգին կա.
ռավարութիւնը թէ ինչ ցաւ կը գաւազէ և ինչ
աղետից մէջ է մը, յիշեցէ՛ք կողմնակէ: յիշեցէ՛ք
մեր արդի վիճակը և ի գոյ շարժեցէ՛ք. մենք
որ մեր գլուխէն գրկուած իբրև որք կը շարժուին.
ազգը թող բուն գլխաւոր պէտքը տնօրինեն,
որ է ընտրել մեր գլուխը: Առ ընդհանուր մո.
ղովը գրած աղբիւսագրութեան մէջ (որք և ան.
տէր բառերը) առիթ տուեր է շատերուն խոր.
հիւթէ իշխուսողէ մարդ չկայ և պէտք է որ
մէկը խրկեմք. չէ չէ, այս հետեւութիւնը սխալ
է. մեր որբութիւնը ճշմարտ է՝ բայց սրբա.
զան Պատրիարք. Զօր և որ յոյժ ցաւալին է
Վեդիգ Եպիսկոպոս հօր մահուամբ և ոչ թէ
մարդ չունենալու և համար է. ընտրեցէ՛ք մեր
գլուխը՝ որ հոս հաստատուած ժողովներուն օ.
նունը նախագահութիւնը ընէ, և ներքին
խորհուրդը կազմել ինչպէս որ արտաքինը կող.
մուած է, և ամեն մարդու շնորհալը համեմատ
պաշտօններ տրվին, անատեն կրտսնաք որ ա.
մեն ալ գործունեայ են, ամեն ալ աշխատա.
տէր և ազգին յառաջագիտութեանը ջանացող.
Հեղուկութեամբ կրնա՞նք մը Տեառք, ողջմտու.
թեամբ քննեցէ՛ք. և մի ուշացունէք մեր Վեդի.
գայիք որ մեր անգլխութիւնը այս ժամանակին
մէջ շատ վտանգաւոր է, տեղապահի գալու ստը
չկրնար այս վտանգները արգիլել. մեր սիրտը
շարունակ տրոփման մէջ է զանազան ազգաց եր.
կիւղէն. գիտցիք որ միշտ սրբազան պաշտամանը
մէջ երկիւղ և մատանջութիւն կը կրնամք, և
մեն զգուշութիւն կը գործածեմք որ չըլլայ թէ
ազգին իրաւանց թշնամիները ժամանակ գտանք
ըսելով վրդովմունք մը հանեն և յափշտակութի.
ւն ընեն, որ վերջը շատ սուղ կը լինուի՝ աստուէ:

Իշխուսողէ մարդ միաբանութիւնը խղճի տէր է,
և անոնց ամենէն անխիղճը զոր Մեղուն կը յիշէ.
Թերեւս իրեն չփախաւ չէն. ամենէն յետինը
իրեն պէս շատերուն հետ չեմք փոխեր. քանզի
երբ թշնամաց սուրբը կը շարժուին մեզի դէմ,
երբ քարեր և փայտեր կը տեղային մեր գլխուն,
այն չհաւանած անխիղճ միաբանները խղճմունաց
արթնութեամբ դէմ ելած, գլուխին պատ.
ռած, թե երկին կոտորած, կուրծքերն զիրա.
ւորած, արիւնին շնայելով ազգին իրաւունքը
պաշտպանած են. և ամեն ատեն ժամանակին
բերմունքէն պատահած անկարգութիւնները
խղճմունաց բողբոջով դատաւարտած են. ուստի
ինչ անխիղճութիւն տեսեր է այդ Մեղուն, որ
չխորհելով անխիղճ կանուանէ միաբանութիւնը.
Ահա կարծեմք թէ այդպիսով կարող եղանք
ընդհանուր ազգիսէ բարեխորհուրդ կառավա.
րութեան մեր իրաւունքը յայտնել և բողբո.
ջով՝ օրհնել Ազգէն պատիւ խնդրել:

Մեղուն խօսք մնալ կրնէ, որ է թէ ճշմարտ
է պէտք է որ իսպառ ընէ՝ կրնէ թէ քրքազան

Պատրիարքին տեղ տնտեսներ եկան Պօլիս, (Թէ.
պէտ մէջ ինչ ըլլալը չգիտեր). Թէ որ ստոյգ
այսպէս եղած է, ուրեմն միաբանութիւնը ան.
պարտ է և ուղիւ նէ կրնայ խնդիրներ յարուցա.
նել: Ուրեմն միաբանութեան տնտեսներ Պօլիս
գալով են: Այս բանին քննութիւնն ալ ընդ.
հանուր ազգին տեսչութեան արգար դատողու.
թեամբ յանձնելով՝ մենք կը վերջացունենք խօս.
քերնին. յուսով ձեր պաշտպանութիւնը՝ և
մեր աղբիւսանց ընդունելութիւնը:

Միայն միշտ բարեացակամ ազգութան էր ի
սրբազան վայրս չարքարանաց փրկին:

Համար և անշնորհ ընդհանուր
Միաբանութիւն սորբ Ուրեմն Իշխուսողէ:

ՔԱՆԻ ՄԻ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆԷՐ

Մեր մէկ երկու հակառակորդները միշտ մըրքեան
մէջ պահուրտած, երեսին միշտ դիմակ մը անցու.
ցած, այսինքն զնամարձակելով ստորագրութիւններ
դնել իրենց անամօր ու լիք գրուածոցը ներքէն, կը
շարունակեն բղամանք, հայհոյութիւններ, վատ
գրգարտութիւններ եւ ինքնաստեղծ ստորագրութիւններ
հրատարակել տալ մէջ անձին դէմ միջոցաւ: Մասին
Մեղուն եւ Միաբանիքն. որոնք այս պարագային
մէջ խաղաղիկ եղած են անձնական ատելութեան եւ
մասնաւոր կրից ի վնաս ազգային օգտից:

Մեր նախընթաց բուռն գրգռեցիքն քի բղամանքը
եւ գրգարտութիւնները միշտ ամենացած տեղումներ
կը գտնուին, ուսկից որքա՞նք ուժգին գործքեմք եւս
յարձակութեան ըլլան, զարմեայ անկարելի է որ միջեւ
առ մէջ հասնին: Հետեալքար մեր պատուոյն զվայ.
րէն որ միջեւ այն ամենացած ասպարէզը իջնենք որ
կը գտնուին մեր անանուն հակառակորդները իրենց
լիք գրիցներով, եւ անոնց դէմ մարտնչու յանձնա.
ռու ըլլամք նմանօրինակ պիղծ գեղերով. այսինքն
բղամանք եւ հայհոյութիւններով, որոնք մասն եւ
բաժին են անարգ անձանց եւ սրիկալից: Յայտնի է
որ իրաւունք չունեցողը՝ սովորաբար բղամանք կը
պատահանէ. վասնզի բղամանքը դիւրին է. բայց
անիրաւ գործը մը վրայս տրամաբանելը դժուար է:

Արդարեւ 642, 643 եւ 644 բուռն մէջ, Գանի մի բա.
ցարտութիւնը վերագրով ընդարձակ յօդուած մը հրա.
տարակցեցինք. որով մեր նուիրական պարտքը խղճի
մտք կատարեցինք ի շատագոյնութիւն ճշմարտու.
թեան եւ ի պաշտպանութիւն Իզմիրի հայկազուն հա.
սարակութեան պատուոյն, որ իւր մէկ երկու քաղ.
քալու եւ խորքացալ գաւակներէն անիրաւաբար ա.
նարգանք էր առաջի աշխարհի: Գաղաքի բարեւեր
ժողովուրդը իւր անկեղծ շնորհակալութիւնը անտա.
րակութեան կերպիւ, այսինքն իւր ազատ կամօք եւ
դատունի քուսարկութեամբ յայտնեց մէջ, իւր երես.
փոխանը ընտրելով զմէջ Իզմիրի ազգային ընդհանուր
ժողովոյն մէջ 244 քուսով, այսինքն 20 ընտրեալ ե.
րեսփոխանաց մէջ հինգերորդ կարգը շնորհելով մեր
նուաստութեանը. քաղեալէ մեր զանազան ծանր գրա.
դանացը պատճառաւ պարտաւորեցանք հրաժեշտնիս
տալու: Այս պատիւը՝ որով Իզմիրի Հայոց հասարա.
կութիւնը համեցաւ յարգել զմէջ, ամենէն հօգը պա.
տահանանք է, զոր կրնայինք տալ մեր մէկ երկու հա.
կառակորդացը ի դատաւարտութիւն բղամանացը՝
զոր ի կրից շտրմայ հրատարակել կուտան Մասի.
սին, Մեղուն եւ Միաբանիքն եւերուն մէջ. բղա.
մանք, որ զանոց գրողաց գլուխը կիջնեն ուղղակի
կերպիւ: Եւ ըստորում նոյն բղամանքը գրողաց ա.
նունները յայտնի չեն, հետեալքար զանոց հրատա.
րակող լրագրագետաց վերայ կը բռնադատուին:

Այս ըսելի ետեւ, հարկ կը համարուի վերահաստա.
տել քի Մեղունի Յունիկարի 20 քուսով մէջ գրած քի,
Միաբանութեան խաղաղութեան ետեւէն զմիջոցը եկեղեցին կը
թան ու պատարագի ժամանակ Առաջնորդէն այն երեստարգ.
ները կը պահանջեն, սուտ է: Վասնզի երբ դավազները
կեղեցից մտնելով մեր սրբազան Առաջնորդին քով
գացած ըլլային, տարակոյս չկայ քի մեծ վիշտը
պիտի փրքեր պատարագին ներկայ գտնուող հաւա.
տացեցեց բազմութեան մէջ. եւ այս ծանր դէպքը իւ.
կոյն պիտի հրատարակելին Մասիսը եւ Միաբանիքն.
այնինչ ամիսէ մը ետեւ, միայն Մեղուն կը հրատա.
րակէ քի դավազները կեղեցից մտնել եւ: Բայց սա.
կայն ոչ ժողովուրդը եւ ոչ մեր սրբազան Առաջ.
նորդը պատարագի ժամանակ կեղեցեցայն մէջ դավա.
զի երես տեսած չունի: Եւ այս մեր գրածը դիւրա.
կրնալ ստուգուի Իզմիրի ողջամիտ հայ ժողովուրդին
եւ մեր սրբազան Առաջնորդին:

Մեղուն վերջապէս կանուանէ մեր լրագրութիւնը.
բայց արդեօք չի գիտեր որ ողջամիտ հասարակութիւնը
իւր տասնօրեայ հանգիսին կը բազմէ Տասնօրեայ ու
նոյն սուտ է:

— Սեղին Բրիտանիոյ արտաքին գործոց տես.
տուչ: Երան Շոհն Ռասէլ ազգային երեսփոխա.
նաց ժողովոյն մէջ որի 10-22 մարտի հետեւեալ
կերպիւ խօսեցաւ Վարեաց վայր:

« Իբրանուն ապառնի կառավարութեան
խնդիրը մեծ ու ծանր դժուարութիւններ կը
ներկայացնէ: Պէտք է միտքերնիս բերել որ
Վարեաց բնակիչներէն միայն Վարանիները չեն
որ իրաւունք ունին մեր համակրութեանը վրայ:
Ինչպէս կառավարութեան պարտքն է հաւա.
սարակէս արգարութիւն ընել նաեւ Տիւրքիւն.
բուն. որոց մէկ մեծ մասը անվնաս մարդիկ են:
Աստի ցանկալի է որ նոր հաստատուելու կա.
ռավարութիւնը իբրանուն ամեն բնակացը
պաշտպան կառավարութիւն մի ըլլայ: Եւ մէք
այս բանին վրայք կաշխատեմք մեր ամեն ջան.
քով: Յայտնի է որ Տիւրքիւններ և Մարոնի.
ները իրարու դէմ սաստիկ ատելութիւն ունին
միշտ: Սակայն այժմ հետեւեալ խնդիրը կը ներ.
կայանայ մէջ. անցեալ տարուան վտանգները
անցնելով, Լեւոնայի միջամտութիւնը միթէ
պէտք որ մշտնջենաւոր կերպիւ շարունակուի:
Մէկ խօսքով, միթէ պէտք է որ այս երկրորդ
թուրքաւորութեան ձեռքէն յափշտակուի: Եթէ
Վարեաց մէջ հաստատուեն կերպիւ Լեւոնայի
զօր մնալու ըլլան, այսինքն գաղղիացի, ռուս
կամ անգլիացի զօրք, ըսելէ որ այս երկրին վե.
հապետութիւնը թուրքաստանի ձեռքէն կառ.
նուի: Սակայն ըստորում յաջողեցանք սպանու.
թիւնները դադարեցնելու, չեմք ցանկարոր եւ
րոպացի զօրքը մշտնջենաւորապէս մնան անդ. և
կը յուսամք թէ Վարեաց փաշան, որ 25000 հո.
գի ունի իւր գլուխը, գիտի յաջողի հաստա.
տուն պահելու զարեկարգութիւնը: »

Իրեն ին անձինքներէ՝ բաղկացեալ ժողով մը
հաստատուեր է ի Փարիզ, որուն նպատակն է
աղբիւսագիր մը պատրաստել Վարեացի կայսեր
մատուցանելու համար: Եթեալ ժողովը ամեն
գաղղիացոց պիտի ներկայացնէ այս աղբիւսա.
գիրը որ ստորագրեն, և անոր մէջ գրուած է
թէ գաղղիացի զօրքը Վարեաց մէջ երկար ատեն
մնալ անհրաժեշտ հարկաւորութիւն մըն է
վտան սպահովութեան իբրանուն քրիստոնէից:
Գաղղիոյ կառավարութիւնը այս աղբիւսագրին
պատրաստուիլը գիտէ. բայց և այնպէս լուռ
կրկնեալ և չարգիւրդ զայն. ըսելէ որ հաճութի.
ունի այս բանին: Սիւս կողմանէ, Գաղղիոյ ու.
րոշումը և կամքը յայտնի է. այսինքն միաբա.
նութեամբ Վարձրագոյն Իրան պիտի պահանջէ
ի լրանալ եւ ամենայն նոր պայմանաժամուն.
որ գաղղիացի զօրքը Վարեաց մեկնին:

Թէպէտեւ այս գործին ներքեւ քի մը շփո.
թութիւն կերեւի, սյուս ամենայնիւ կը յուսամք
թէ զլիսաւոր կառավարութեանց խոհմունքի
պիտի յաջողի այս դժուարութիւնն ալ դիւրա.
ցնելու, ինչպէս մինչեւ ցայսօր ասիլի ծանր
դժուարութիւնները կըցեր է կարգի դնելու:

Ռուսիոյ արտաքին գործոց տեսուչ Բորչա.
քօֆ իշխանը օտար տէրութեանց քով եղած
Ռուսիոյ դեսպաններուն մարտի 20 ամսաթուով
չըմբերական նամակ մը յուղարկեց, որուն
մէջ հետեւեալ յօդուածը կը տեսնուի:

« Ռուսիան և Լեւոնայն մեծ ապացոյց մը ու.
նեցան թէ կայսրը ոչ միայն չհեռացնէր նոր
բարեկարգութիւնները այլ և կը քաջաբերէ զհա.
սարակութիւնը անոնց գործադրութեանը ձեռք
դարձնելու. և կայսերական խնամքը կը յարատեւ
միշտ նոր բարեկարգութեանց վրայ: Իրեն Վե.
հափառութիւնը կուզէ որ իւր շնորհածը ճշմար.
տութիւն մի ըլլայ, և կանոնաւոր յառաջագի.
ւածութեանց շաւիղը բանալ ի հաստանի մէջ: »

Եւ յիշալի, Ռուսաց օգոստոսիաւ կայսրը
պատուական սահմանադրութիւններ շնորհեց
յիշեալ երկրին ժողովուրդը՝ ապահովեցնելու
համար անոնց ազգայնութիւնը և անոնց ազգա.
լին կրօնը, որ ինչպէս յայտնի է, ամենէն մե.
ծագին և ամենէն սիրելի բանն է իւրաքանչիւր
հայրենակներ անձի մը սիրտին:

